

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 15–16 березня 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

ресурсе] / О. М. Медвідь, А. Є. Петухова, К. М. Вашист // Філологічні трактати. – 2016. – Т.8, №1. – С. 39–45. – Режим доступу: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/44524/1/medvid_teleskop_iiia.pdf/

3. Cannon G. Blends in English word-formation / G. Cannon // Linguistics – An Interdisciplinary Journal of the Language Sciences 24 (4), 1986. – P. 725-753

4. Cullen R. The Little Nptionary / R. Cullen – N.-Y. : Peter Pauper Press, 2007. – 145 p.

ДИВЕРГЕНЦІЯ ТА КОНВЕРГЕНЦІЯ НА МАТЕРІАЛІ ЛАКУНІКОНУ

Однорал О. А.

(Сумський державний університет)

Анохін Ю. Л. (ДП «Укрметрстандарт», м. Київ)

Науковий керівник – д-р філол. наук, професор Швачко С. О.

Усі мови мають складну історію. Упродовж довгих років вони розпадалися на діалекти та нові самостійні мови, асимілювалися та зрощувалися одна з одною. Ці процеси еволюції мов називаються конвергенція та дивергенція.

Німецький мовознавець П. Ауер описав поняття конвергенції, як доцентровий процес, «який виникає при спільному проживанні носіїв різних мов і діалектів на одній території, при їхньому входженні в одне і те ж державне утворення, тривалих і інтенсивних контактах» [3]. Лінгвіст вказав, що конвергенція може об'єднувати як родинні, так і неспоріднені мови або діалекти однієї мови і призводить до лексичних запозичень, структурної перебудови фонологічних, морфологічних і синтаксичних систем.

П. Ауер зазначив, що «поняття дивергенції зазвичай відносять до процесів відцентрового розвитку споріднених мов і діалектів однієї мови» [3]. Причинами цього напрямку розвитку він назвав соціально-історичні, географічні умови, наприклад, географічне відокремлення споріднених етносів (або різних частин одного етносу). Це дозволяє діалектам та мовам розвиватися окремо, відповідно до своїх власних картин світу, і, таким чином, віддалятися один від одного. У процесі

такого відокремлення породжується велика кількість мовних та культурних лакун відносно іншої мови.

Яскравим прикладом дивергенції можна назвати англійську мову, яка розділилася на англійський та американський діалекти. Мовознавець Р. Я. Кріцберг вбачає вплив процесів дивергенції на таке коло явищ: «способи вираження понять і змісту мовних одиниць на лексико-семантичному рівні, морфологічні і синтаксичні особливості в уживанні мовних одиниць, фразеологічні елементи» [1, 29].

Лексичні розбіжності в цих мовах бувають наступні:

1. Різні слова для позначення однакових речей. Напр.: *rubbish* (брит. англ.), *trash* (амер. англ.).

2. Ідентичні слова, які мають повністю різні значення. Наприклад, у британців "*chips*" – довгі, тонкі смажені смужки картоплі, які їдять гарячими. Американці називають таку картоплю "*fries*" чи "*French fries*".

В америці словом "*chips*" називають тонкі, плоскі смажені шматочки картоплі, які їдять холодними. Вони також називаються "*potato chips*". Британці називають таку картоплю "*crisps*" [2; 83].

Дуже часто такі слова призводять до непорозумінь та є лакунами для багатьох носіїв того чи іншого діалекту. Отже, коли мова набуває територіальних чи культурних варіацій, які починають розвиватися у власних напрямках, це породжує нові культурні та мовні лакуни, що посилює непорозуміння між представниками цих мовних варіацій чи діалектів.

На противагу дивергенції, мови також зазнають процесів конвергенції. Згідно з дослідженнями Р. Я. Кріцберга, «у американському варіанті можна помітити вплив північних англійських і шотландських діалектів, а в австралійському варіанті – вплив південних англійських діалектів» [1, 22].

Не можна не приділити увагу тому факту, що у сучасному світі конвергенція посилюється у результаті глобалізації та стирання інформаційних кордонів. Це уподібнює картини світу носіїв мови, а разом із ним і сприйняття понять та способи їх вираження. Запозичення мовних та культурних компонентів також відбувається за причиною потреби в заповненні культурних і смислових лакун. Тобто, у процесах конвергенції відбувається делакунізація мовних та культурних елементів.

Отже, дивергенція сприяє утворенню лакун, а конвергенцію можна тісно пов'язати з делакунізацією. Ці процеси можуть

одночасно відбуватися у одному і тому ж мовному середовищі, і слугують основою вічної еволюції мов.

1. Крицберг Р. Я. Дивергенція та конвергенція регіональних варіантів англійської мови : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. філ. наук : спец. 10.02.04 "германські мови" / Крицберг Роман Якович – К., 2001. – 38 с.
2. Рубашкін Д. В. Відмінності у сучасних варіантах британської та американської англійської мови / Д. В. Рубашкін, Л. С. Козуб. // Knowledge Society. – 2014. – С. 82 – 85.
3. Auer P. The convergence and divergence of dialects in Europe. New and not so new developments in an old area [Електронний ресурс] / P. Auer, F. Hinskens // Issues. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.degruyter.com/downloadpdf/j/soci.1996.10.issue-1/9783110245158.1/9783110245158.1.xml>.
4. Баранова С. В. Актуальні питання методики викладання перекладу. "Вісник Сумського державного університету, серія "Філологічні науки". – Суми: - №4(37), 2002.

ACTUALIZATION OF CONCEPT FRIENDSHIP IN ENGLISH LINGUOCULTURE (BASED ON THE NOVELS OF J. K. ROWLING "HARRY POTTER")

A. A. Olondar

(Classical Gymnasium)

Scientific Supervisor – O. V. Nazarenko

Lingual objectivization of concept does not have synonymous connection with some word. In this sense concept is a fragmented mental formation, that is situated among verbal symbols and can realize itself by the whole row of verbal ways. There is always a parallel process of using concept for expressing other meanings, which are expressed in the minor meanings of concept's name.

Verbalization in a broad sense means a verbal description of experiences, feelings, thoughts, behavior [1]. Modern linguists in the branch of cognitive linguistics develop the methods of conceptual analysis, present the interpretations of the most social concepts, in particular, spatial,